

TEKSTI: ANU VIROLAINEN KUVAT: LAURA SILLANPÄÄ

KARJALAINEN
NUORISOLIITTO

Sukututkimusopas

Ohjeita Sukupuun laatijalle

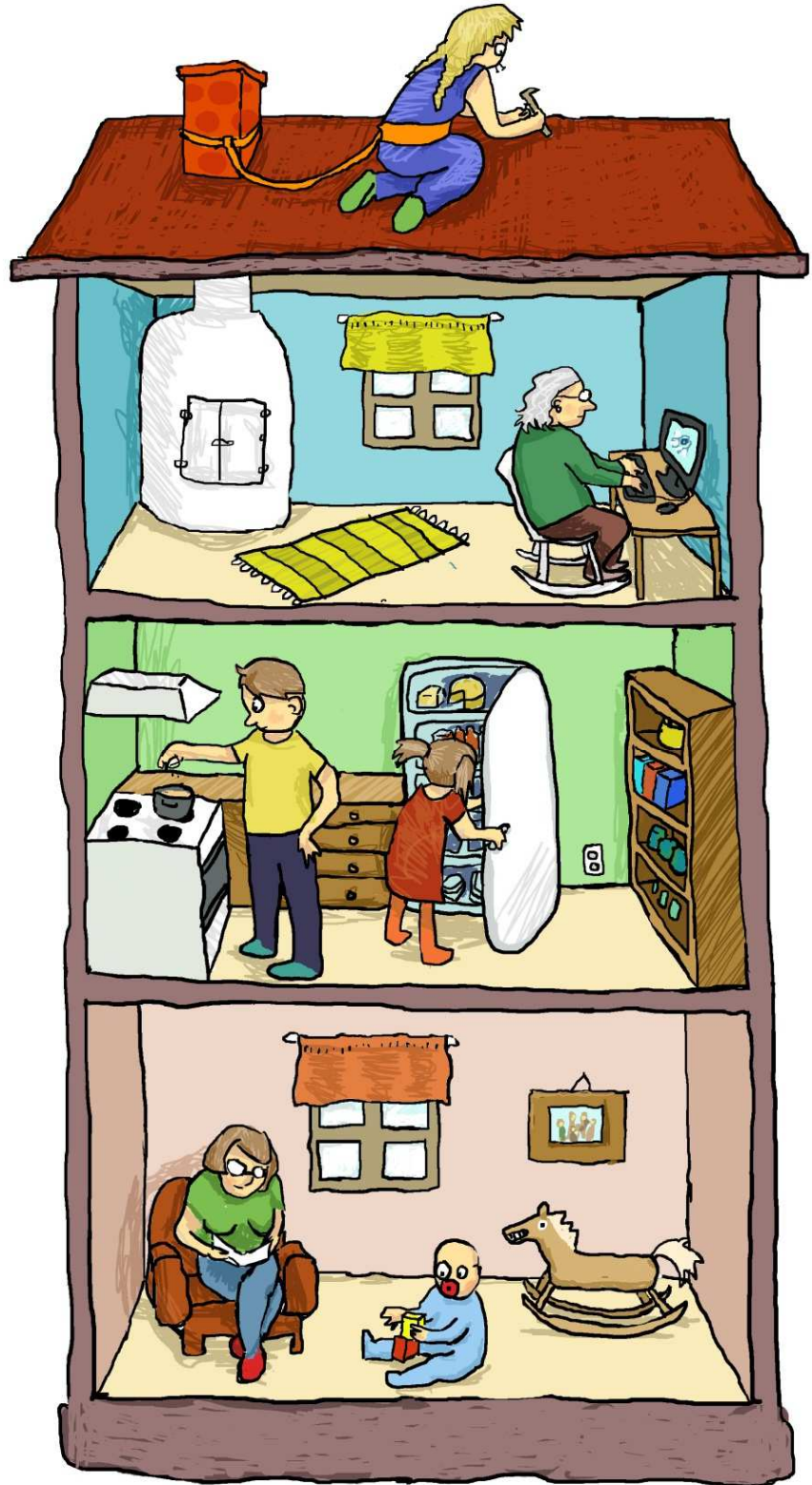
SUVUN JÄLJILLÄ

Onko sinua sanottu äitisi näköiseksi? Tai verrattu johonkin ammoin kuolleeseen sukulaiseen? Oletko miettinyt miksi, tai että minkälainen tyyppi se sukulainen sitten oli?

Tämän oppaan tarkoituksena on antaa ohjeita ja tietoa sukupuun laatimiseen. Jos kiinnostuit tutkimaan ja kyselemään lisää, annamme vinkkejä mistä kysyä neuvoja.

Toivotamme hauskaa matkaa omille juurille ja omiin uusiin ja vanhoihin perinteisiin!

Tekijät

SUKUPUU

Sukulaisuussuhteita, esivanhempia ja lähisukulaisia kuvataan usein sukupuun avulla. Me Karjalaisessa Nuorisoliitossa olemme laatineet pohjan, josta saat vaikka seinälle laitettavan sukujulisteen. Tai kootkaa luokan/ryhmän kanssa oma näyttely, jonka nimeksi voisi tulla vaikka JUURET.

Nykyisin sukupuita piirretään ja laaditaan kiinnostuksesta ja tutkimusmielessä, ja ajatuksena on usein löytää esivanhempia mahdollisimman kaukaa. Toisin sanoen sukupuuta **rakennetaan runkoa myöden, pystysuunnassa**. Esimerkiksi keskiajalla sukulaisuussuhteiden tunteminen oli paljon tärkeämpää kuin nykyään, koska kirkko ei hyväksynyt naimisiin menoa kaukaistenkaan sukulaisten kanssa. Silloin merkitsevää oli se, kuka nyt elävistä oli sukua. Keskiajalla ei ollut mitenkään tavatonta tietää kuudennet serkkunsa, mutta monikaan ei tiennyt isoisoäitinsä nimeä. Sukupuita rakennettiin siis **vaakasuuntaan**.

Vielä 100 vuotta sitten ihmiset asuivat syntymästä kuolemaansa asti usein samalla seudulla, jopa samassa kylässä. Maaseudulla näin jatkui pidempään kuin kaupungeissa. Tällöin sukulaiset asuivat yleensä lähellä, ja keskinäinen apu oli tärkeä voimavara. Karjalassa ja Itä-Suomessa oli maaseudulla tapana, että useampi sukupolvi asui samassa talossa: saattoi olla vanha isäntä ja emäntä, joiden lapsista yksi piti puolisoineen taloa, eli he olivat nuori isäntä ja emäntä. Lisäksi saattoi olla sekä nuoren että vanhan isännän tai emännän veljiä ja siskoja perheineen, näitten lapsia perheineen. Palveluskuntaa ei maalaistalossa tällöin paljon tarvittu, vaan omasta suvusta saatiin tarvittava työvoima.

Samassa pihapiirissä saattoi siis löytyä lapselle äiti, isä, isovanhemmat, siskoja, veljiä, isotätejä ja -setiä, tätejä, setiä, näiden puolisoita, serkkuja ja jopa pikkuserkkuja.

Kaupungeissa samassa asunnossa saattoi sielläkin asua muita kuin vain oman ydinperheen jäseniä: isoäiti, isoisä tai muu vanha sukulainen, joka ei enää voinut asua yksin tai ehkäpä maalaisserkku, joka kävi oppikoulua kaupungissa ja oli sukulaisissa kortteerissa pientä maksua tai työtä vastaan. Lisätienestiä tehtiin myös vuokraamalla huoneita sitä tarvitseville, kuten vaikka opiskelijoille tai kokonaisille perheille. Vielä 1940-luvulla rakennetuissa taloissa saattaa olla yläkertaan erillinen sisäänkäynti ja siellä oma keittiönsä: omistajan ei ollut tarkoituskaan asua siellä, vaan antaa yläkerta vuokralle.

Nykyisin sukulaisten paikan auttajina ja turvaverkostona ovat osaltaan ottaneet ystävät. Sukulaisiin pidetään yhteyttä siksi, että halutaan ja aivan kuten ystävien kohdalla, siksi että sukulaisten kesken koetaan olevan paljon yhteistä.

MIKSI JUURENSA PITÄISI TUNTEA?

Sinulla voi olla siniset silmät, kuten äidilläsi, tai hassu taitos korvassa, kuten isoisälläsi. Nämä ja monet muut asiat johtuvat **perintötekijöistä**. Hippunen iso-iso-iso-iso-iso-isoivanhempiesi perimää löytyy sinusta, maustettuna kaikilla välissä olevilla sukupolvilla. Sukututkimuksessa on hausointa törmätä vaikka tietoon, että isänäidin isänisän veli oli samanniminen kuin sinä, tai että

Mun mummin sisko oli tosi terästäti! Se matkusti vielä seitenkymppisenä Islantiin, kun se halusi nähdä tulivuoria. Se oli suvussa eka, jolla oli kännykkä, ja mikroaaltouuni. Ja moottoripyörä, se oli sillai ennakkoluuloton. Musta on tosi kiva, kun joku sukulainen kertoo siitä ja olis aika hienoo, että musta puhuttais samanlailla ihailevasti sitte joskus.

mummon äiti rypisti vihkikuvassaan otsaa samalla tavalla kuin sinä miettiessäsi jotain ankarasti.

Mun isä sai kerran pienenä toivoa nimipäivän kunniaks jotain, ja se halusi ihan oman kurkun. Meillä on perheen sisäisenä vitsinä, että aina kun jollain on nimpparit, niin se saa kurkun. Ihan ikioman.

Omien juurien tunteminen auttaa tutustumaan itseensä ja ymmärtämään mitä tarkoittaa olla vaikka tamperelainen, helsinkiläinen, karjalainen, maalainen tai kaupunkilainen. Tai ihan vain minä.

Perheesi on kasvattanut sinut, joten kannat paljon heidän käsityksiään elämästä. He ovat siis osaltaan muovanneet identiteettiäsi. Ja isovanhemmat ovat puolestaan kasvattaneet vanhempasi ja niin edelleen. Näin myös osa

identiteettiäsi, minäkuvaasi ja käsityksiäsi

elämästä tulee monen sukupolven takaa. Tätä kutsutaan **sosiaaliseksi perimäksi**. Jokin lapsena opittu asia, kuten vaikka, että jouluna tulee paljon vieraita, voi olla peräisin äitisi lapsuudenkodista. Se on voinut periytyä sinne äitisi isän lapsuudenkodista, sitä ennen isän äidiltä, hänelle isänsä lapsuudenkodista ja niin edelleen.

Omiin juuriin tutustuessaan voi myös löytää tapoja ja asioita, jotka ovat jääneet pois käytöstä, syystä tai toisesta. Äitisi voi esimerkiksi muistaa, että hänen mummolassaan juhliittiin aina nimipäiviä tekemällä kakku ja laulamalla päivänsankarille. Tällaiset unohtuneet tavat voi ottaa käyttöön omassa kodissaan, ja silloin on mukava ajatella että nekin ovat kuitenkin sinun omista juuristasi lähtöisin.

Mun äidin lapsuudenkoti ei ollut kovin rauhallinen paikka: sen veljet ja isä tappeli aina, ja joulunakin ne joskus kaato joulukuusen. Mutta joulupöydässä ne oli rauhassa, se oli sellanen hieno ja paras hetki. Äiti sanoo sitä oikeeks jouluks. Siks meillä on aina tosi hieno joulupöytä, ja me ollaan ihan pienestä opittu että siinä pitää olla arvokkaasti ja rauhallisesti. Sitten kun on syöty, saa taas vähän riehua. Mullakin on tullu sellanen tuntu, että oikee joulu on se joulupöytä. Kaikki muu on kivaa, mutta se on se tärke juttu, vaikken mä jouluruuasta niin välitäkään.

Sukupuun kokoaminen on siis paljon muutakin kuin nimiä ja synnyin- ja kuolinvuosia. Siihen kuuluvat tarinat, pienet ja suuret, joita monikin lähipiirissäsi saattaa muistaa omasta lapsuudestaan tai jo

kuolleista sukulaisista. Sinua saatetaan sanoa isotätisi oloiseksi. Eikö olisi hauskaa tietää millainen hän sitten oli?

MISTÄ ALOITTAAN?

Meidän tekemämme sukupuun on tarkoitus alkaa omasta itsestäsi. Sukulaisten ja perheesi lisäksi voit lisätä puuhun muita sinulle tärkeitä ihmisiä, kuten vaikka kummisedän, parhaan ystäväsi tai naapurin piirakoita leipovan mummon. Voit käyttää eri värejä, esimerkiksi vihreä äidin puolen sukulaisille, keltainen isän sukulaisille, punainen muille tärkeille aikuisille ja sininen omille ystäville. Keksi itse oma tapasi jaotella sukupuun ihmiset.

Jokaisen sukupuusta tulee erilainen. Jonkun puussa voi olla paljon serkkuja, tätejä ja mummojakin useampi, toisella taas ystävät tai tärkeät aikuiset muodostavat pääosan puusta.

Puun juuriin tai yläoksille voit koota sukulaisia, joita et välttämättä ole tavannut, mutta joista olet kuullut tarinoita, kuten isoisoisän, joka nikkaroi sen tädin luota löytyvän kapiioarkun, tai mummon siskon, joka sai tekohampaat rippilahjaksi. Näitä henkilöitä ja tarinoita voit kysyä vanhemmiltasi ja isovanhemmiltasi.

Sukupuuhun voit nimien lisäksi merkitä myös syntymä- tai elinajat, kuten sukututkimusta tehdessä on tapana. Voit myös merkitä mikä on kunkin puuhun päässeen yhteys sinuun (isä, isoäiti, kummi jne.) ja mistä hän on kotoisin, mitä tekee/teki työkseen jne.

Puuhun ei kuitenkaan kannata kirjoittaa liikaa tietoa, ettei näkymästä tule liian täyteen tupattu. Puun lisäksi on nimittäin tarkoitus, että kirjoitat erilliselle paperille jokaisesta puun ihmisestä jotakin. Vaikkapa että mummo oli nuorena töissä puuvillatehtaalla, tai että isosetä soitti viulua ja säesti tansseja lauantaisin.

Voit myös valita yhden/muutaman ihmisen joista kirjoitat ylös pidemmän tarinan. Tätä varten kannattaa haastatella vanhempia tai isovanhempia, jos he ovat käytettävissä. Erityisesti vanhemmilta ihmisiltä kannattaa kysellä sukulaisiin liittyviä muisteloita. He varmasti kertovat niitä mielellään ja ilahtuvat kun joku on kiinnostunut heidän tarinoistaan.

Puista ja tarinoista voi koota kokonaisen näyttelyn kouluun tai lähikirjastoon. Myös paikkakunnan Karjalaisseura voi olla kiinnostunut näyttelyenne esittelystä omissa tiloissaan.

LISÄTIETOA

Ideoita ja lisätietoa Sukupuusta löydät Facebookista osoitteesta <http://www.facebook.com/sukupuuhanke>. Sinne toivomme myös, että laitate kuvia töistänne. Kuvia voi myös lähettää osoitteeseen toimisto@karjalainennuorisoliitto.fi

Kiinnostuitko tekemään ihan omaa sukututkimusta? Lisää tietoa löydät seuraavista linkeistä. Myös oman paikkakunnan kansalaisopistolta voi löytyä sukututkimuskursseja, rohkeasti mukaan!

<http://www.sukuhistoria.fi/sshy/index.htm>

<http://www.arkisto.fi/palvelut/sukututkijoille/>

<http://www.sukututkimus.fi/>

<http://www.genealogia.fi/>